

Akademia Ignatianum w Krakowie
Wydział Pedagogiczny

Kraków 7.04.2022

Dr hab. Barbara Surma, prof. AIK
Akademia Ignatianum w Krakowie
Wydział Pedagogiczny
Instytut Nauk o Wychowaniu
Katedra Badań nad Dzieckiem

Recenzja

**osiągnięć naukowych dr Anny Szkolak-Stępień, ubiegającej się o stopień doktora
habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika
Sporządzona dla Rady Naukowej Dyscypliny Pedagogika Uniwersytetu Warmińsko-
Mazurskiego w Olsztynie**

1. Podstawa prawna recenzji

Niniejsza recenzja wykonana została na podstawie Uchwały Nr 24 Senatu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 27 października 2020 roku wprowadzającą procedurę postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego (ze zm.) na podstawie art. 221 ust. 14 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.) oraz Uchwały Nr 12/2021 Rady Naukowej Dyscypliny Pedagogika Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 7 kwietnia 2021 roku.

Podstawą oceny był komplet dokumentów związanych z postępowaniem habilitacyjnym w wersji papierowej i elektronicznej przesłanych pocztą, które otrzymałam 14.03.2022 roku. Dokumenty obejmowały: Wniosek w języku polskim, Dane wnioskodawcy, Kopię Dyplomu uzyskania stopnia doktora, Autoreferat w języku polskim, Wykaz osiągnięć naukowych stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym informacje naukometryczne oraz Kopie wybranych publikacji Habilitantki za lata 2011-2021 i inne.

2. Sylwetka naukowa Habilitantki

Informacje o wykształceniu

W roku 2002, dr Anna Szkolak-Stępień uzyskała tytuł zawodowy magistra

pedagogiki ze specjalnością: Zintegrowana Edukacja Wczesnoszkolna i Przedszkolna z Podstawami Logopedii, na Wydziale Pedagogicznym i Nauk o Zdrowiu w Akademii Świętokrzyskiej w Kielcach (brak informacji o temacie pracy magisterskiej).

Habilitantka w roku 2009 uzyskała stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki w Instytucie Badań Pedagogicznych w Warszawie na podstawie rozprawy doktorskiej zatytułowanej: *Rozwój kompetencji pedagogicznych nauczycieli edukacji początkowej i jego uwarunkowania*. Promotorem był dr hab. Zdzisław Ratajek, a recenzentkami były: prof. dr hab. Henryka Kwiatkowska, dr hab. Alicja Kotusiewicz.

Przebieg pracy naukowo- zawodowej

Od 2009 roku, dr Anna Szkolak-Stepień pracuje na Uniwersytecie Pedagogicznym im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie (Wydział Pedagogiki i Psychologii, Instytut Pedagogiki Przedszkolnej i Szkolnej, Katedra Pedagogiki Wczesnoszkolnej). W latach 2009 – 2014 była zatrudniona na drugim etacie w Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi (Wydział Pedagogiczny, Katedra Dydaktyki Ogólnej i Psychodydaktyki Twórczości). W ramach umowy o dzieło dydaktyczne pracowała również w latach 2003-2009 na Uniwersytecie Humanistyczno-Przyrodniczym im. Jana Kochanowskiego, Wydział Pedagogiczny i Artystyczny, Instytut Edukacji Szkolnej). Brak informacji na jakich stanowiskach była zatrudniona.

Kandydatka nie ubiegała się uprzednio o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

3. Informacje o ocenianych osiągnięciach naukowych zgodnie z art. 219 ust. 1 pkt. 2 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

Ocena monografii jako głównego osiągnięcia naukowo-badawczego

Habilitantka w przedłożonym Autoreferacie wskazała, że jej głównym osiągnięciem naukowym jest monografia zatytułowana: *Wzorcowy nauczyciel wczesnej edukacji w narracjach matek. W kierunku teorii ugruntowanej*, opublikowanej w roku 2020, w Krakowie przez Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego, które jest ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. A Ustawy.

Przedmiotem zainteresowań naukowych Habilitantki, jak sama wskazuje są zagadnienia z pedagogiki wczesnoszkolnej i pedeutologii, a w szczególności kompetencje

profesjonalne nauczycieli wczesnej edukacji. Prowadzone przez dr Annę Szkolak-Stępień badania początkowo miały charakter ilościowy. Przykładem tego jest rozprawa doktorska pt. *Rozwój kompetencji pedagogicznych nauczycieli edukacji początkowej i jego uwarunkowania*, w której „metodą sondażu diagnostycznego, przeprowadzonego wśród nauczycieli wczesnej edukacji i dyrektorów szkół, pochodzących z różnych środowisk (wielkomiejskiego, miejskiego i wiejskiego), zdiagnozowała zasób kompetencji profesjonalnych nauczycieli wczesnej edukacji, ustaliła moment osiągnięcia przez nich mistrzostwa zawodowego oraz czynników determinujących przebieg ich kariery zawodowej” (Autoreferat, s. 2).

Ze względu na brak informacji na temat publikacji rozprawy doktorskiej domyślam się, że wyniki tychże badań zostały opublikowane w monografii pt. *Mistrzostwo zawodowe nauczycieli wczesnej edukacji. Istota, treść, uwarunkowania*, Wydawnictwo Attyka, Kraków (ISBN 978-83-62139-48-4, ss. 205) w roku 2013 i ponownie w roku 2016 jako wydanie poprawione i rozszerzone (ISBN 978-83- 65644-13-8, ss. 320). Analiza treści ostatniej ze wskazanych monografii wskazuje, że Habilitantka, na tym etapie swojego rozwoju naukowego, zdobyła wiedzę teoretyczną na temat szeroko rozumianych kompetencji nauczyciela, jego rozwoju zawodowego, a także uwarunkowań dochodzenia do mistrzostwa pedagogicznego nauczyciela wczesnej edukacji. Na podstawie analizy założeń metodologicznych oraz przedstawionych wyników badań, w tejże pracy, stwierdzam, że Pani Doktor posiada wysokie umiejętności prowadzenia badań opartych na wyjaśnieniach nomotetycznych.

W kontekście oceny dysertacji habilitacyjnej *Wzorcowy nauczyciel wczesnej edukacji w narracjach matek*, chciałabym zwrócić uwagę, że w części teoretycznej monografii *Mistrzostwo zawodowe nauczycieli wczesnej edukacji* z 2016 roku, porusza również zagadnienia dotyczące wizerunku *idealnego* nauczyciela z perspektywy rodziców uczniów w młodszym wieku szkolnym (Rozdział 1.4, s. 88-138). Należy podkreślić, że oprócz przedstawienia uwarunkowań prawnych i analizy literatury na temat współpracy nauczycieli i rodziców, dr A. Szkolak-Stępień dokonała przeglądu dotychczasowych badań, których celem było „nakreślenie wizji wymarzonego nauczyciela z punktu widzenia rodziców w młodszym wieku szkolnym” (2016: s. 125). Zatem przedmiot, jak i cel głównego osiągnięcia naukowego wskazanego przez Habilitantkę jest zbieżny, ale nietożsamy z badaniami przytoczonymi w części pierwszej w monografii *„Mistrzostwo zawodowe nauczycieli wczesnej edukacji*, a także jej własnymi, co wykażę w dalszej części mojej recenzji. Jedną z najważniejszych różnic jest zmiana paradygmatu badawczego. Przedstawione przez nią wyniki analizy raportów badawczych, z lat 2001-2015 wskazują jednoznacznie, że w celu zdiagnozowania oczekiwań rodziców względem nauczyciela, przeważało podejście ilościowe oparte na metodzie sondażu

diagnostycznego i analizie statystycznej. Natomiast Habilitantka w swojej dysertacji habilitacyjnej zastosowała strategię badań opartych na wyjaśnieniach idiograficznych. W pozycji *Mistrzostwo zawodowe nauczycieli wczesnej edukacji* kreśli obraz *realnego*, a nie *idealnego* nauczyciela. Badani bowiem oceniali poziom własnych kompetencji nauczycielskich, które są wymagane oraz oczekiwane przez społeczeństwo, co częściowo wybrzmiało również w badaniach przeprowadzonych w ramach głównego osiągnięcia naukowego. W dysertacji habilitacyjnej dr Anna Szkolak-Stępień ujmuje zagadnienie wizerunku nauczyciela z innej perspektywy, co w badaniach naukowych jest istotne i prowadzi do budowy nowych teorii lub weryfikuje te zastane. Różnicą między badaniami doktorskimi i tymi przeprowadzonymi później jest też grupa badawcza. Jest to kontynuacja badań w obszarze zainteresowań naukowych Habilitantki.

Struktura monografii zatytułowanej: *Wzorcowy nauczyciel wczesnej edukacji w narracjach matek. W kierunku teorii ugruntowanej* jest zgodna z przyjętą strategią badań jakościowych i wskazanej w tytule teorii ugruntowanej. Składa się z trzech rozdziałów. W pierwszym, dr Anna Szkolak-Stępień przedstawia założenia metodologiczne badań. Wskazuje, że celem jej badań o charakterze eksploracyjnym było „wypracowanie teorii ugruntowanej: zaproponowanie nowej koncepcji, która wyłaniając się z danych empirycznych gromadzonych przez badacza, uzyskanych na podstawie rozmów z matkami uczniów w młodszym wieku szkolnym, mogłaby nakreślić ich oczekiwania wobec nauczyciela wczesnej edukacji” (2020: s.16). A ich efektem miało być „skonstruowanie portretu *idealnej* sylwetki nauczyciela – mistrza w świetle potrzeb matek w młodszym wieku szkolnym (...)” (2020: s.16). Pozytywnie oceniam opracowaną przez Habilitantkę procedurę badawczą, a zwłaszcza proces wyłaniania się/konstruowania teorii ugruntowanej, w którym to zawarła etapy badań, działanie oraz uzasadnienie. Zmiana związana ze zwiększeniem (rozszerzeniem) grupy badawczej z 12 do 22 osób i późniejsza analiza uzyskanych wyników potwierdza, że dr Anna Szkolak-Stępień posiada kompetencje naukowo-badawcze również w zakresie prowadzenia badań jakościowych. Uzyskała bowiem dokładniejszy i bardziej zróżnicowany obraz oczekiwań badanych matek. Opis procedury analitycznej zgromadzonych wyników badań został zamieszczony w drugim rozdziale. Wyjaśnia w nim kolejne etapy związane z transkrypcją wywiadów i ich analizą, a także kodowaniem w teorii ugruntowanej (transkrypcja wywiadów wraz z kodami przedstawiona została w aneksie).

W ostatnim, trzecim rozdziale: „Model nauczyciela wczesnej edukacji – proces konstruowania teorii” Habilitantka prezentuje wyniki badań własnych. Na początku podkreśla, że nie generowała nowej teorii, a polemikę badawczą rozpoczęła dopiero w momencie

wyodrębnienia kodów teoretycznych. Przypomnę, że problemem głównym było pytanie: *Jak przedstawia się obraz wzorcowej sylwetki nauczyciela w świetle oczekiwań społecznych (na przykładzie rozmów z matkami uczniów w młodszym wieku szkolnym)?* (s. 16). Na podstawie zgromadzonych wyników i ich rzetelnej analizy Habilitantka, podsumowuje, że „oczekiwania matek wobec nauczycieli wczesnej edukacji oscylują wokół czterech obszarów ułożonych według stopnia natężenia wypowiedzi, a mianowicie: kompetencji profesjonalnych, wizerunku osobowościowego, kwalifikacji zawodowych oraz innych cech typu wiek, staż pracy, płeć, pochodzenie, stan cywilny/posiadanie własnych dzieci, wyznanie religijne, sposób spędzania czasu wolnego, sposób ubierania się” (Autoreferat). W każdym z tych obszarów wymienia szereg kodów, wyprowadzonych z rozmów z badanymi matkami, które często są tożsame z kategoriami opisywanymi w literaturze. Kategoria kompetencji pedagogicznych wraz z wiedzą, umiejętnościami i postawami jest jednym z takich przykładów. Wartością dodaną, tychże analiz, jest odniesienie się do teorii oraz próba interpretacji uzyskanych wyników w świetle dotychczasowych badań. Pozwoliło jej to na wskazanie różnic w wypowiedziach badanych, które mogą wynikać z doświadczenia, wykształcenia, miejsca zamieszkania, wieku czy innych zmiennych. Podkreśliła między innymi, że w literaturze jedną z wymienianych kluczowych umiejętności jest współpraca z rodziną. Natomiast tylko dwie badane kobiety poruszyły tę kwestię. Habilitantka zatem stawia pytania: „Dlaczego inne matki nie dostrzegają istoty umiejętności współpracy nauczyciela wczesnej edukacji? Czy nie zdają sobie sprawy z tego, że wielostronny rozwój dziecka zależy od wspólnie realizowanych działań przez szkołę i dom? A może więzi między nauczycielami i rodzicami podczas realizowania wspólnych zadań są tak mocne, że dla rozmówczyń było to zbyt oczywiste, aby o tym mówić? A może pominęły ten problem, ponieważ same czują, że nie angażują się we współdziałanie ze szkołą?” (2020: s. 62).

Na te pytania, a także inne, które Habilitantka stawia, interpretując wypowiedzi badanych kobiet nie da się odpowiedzieć na podstawie zebranego materiału badawczego. I słusznie konkluduje, że należałoby przeprowadzić kolejne badania.

Dr Anna Szkolak-Stępień zwróciła też uwagę, że żadna z badanych nie poruszyła kwestii utrzymywania w klasie dyscypliny przez nauczyciela. Zastanawiam się czy jest to, jak sugeruje Autorka, kwestia: „postępu cywilizacyjnego, mody na bezstresowe wychowanie, nadopiekuńczości?” (2020: s. 73), czy może jednak badane zawarły tę kwestię, mówiąc o respektowaniu ustalonych norm i reguł, które będą przestrzegane zarówno przez ucznia, jak i nauczyciela? Z wypowiedzi respondentek tego nie można wyprowadzić i wniosek taki byłby nadinterpretacją, ale należałoby też to wziąć pod uwagę. Podałam tu tylko dwa przykłady

opisów kodów i ich interpretacji, na które zwróciłam uwagę podczas lektury monografii. Pomijam wyniki, dotyczące preferowanego przedziału wieku (młodszy, lub średni wiek) oraz młodego nauczyciela z dużym doświadczeniem jako tego *idealnego*, które dobrze zinterpretowała Habilitantka. Monografia kończy się aproksymacją teorii ugruntowanej oraz wnioskami dla praktyki.

Podsumowując, dr Anna Szkolak-Stępień, przeprowadziła badania zgodnie z zasadami badań jakościowych. Pozwoliły jej na osiągnięcie zakładanego celu i udzieleniu odpowiedzi na pytanie problemowe. Badania dają nowy wgląd w badaną rzeczywistość, są oryginalne i dostarczają nowej wiedzy na temat relacji między rodzicami a nauczycielami. Habilitantka, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom matek dzieci klas I-III, zaproponowała kilka zmian, mających na celu podniesienie jakości kształcenia, potrzebę kwalifikowania do pracy w szkole osób, które posiadają odpowiednie predyspozycje do wykonywania tego zawodu, czy też włączenie lub zwiększenie liczby godzin niektórych kursów w programach studiów realizowanych na kierunku pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna. Trzeba nadmienić, że niektóre z tych postulatów są już realizowane w wielu Uczelniach. Część tych zmian wynika z wprowadzeniem reformy szkolnictwa wyższego i wydanymi przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego rozporządzeniami.

Ocena pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych Kandydatki

- Informacje naukometryczne

Habilitantka nie posiada punktacji Impact Factor. Podaje, że według Google Scholar była cytowana 62 razy, a Indeks Hirscha wynosi 4. Najczęściej cytowane były pozycje pt. *Kompendium kandydata na nauczyciela wczesnej edukacji*, Attyka, Kraków 2014 oraz *Mistrzostwo zawodowe nauczycieli wczesnej edukacji. Istota, treść, uwarunkowania*, Attyka, Kraków 2013.

Według podanych przez Habilitantkę informacji, w latach 2009 – 2020, uzyskała 654 punkty zgodnie z przyznawaną punktacją przez MNiSW. W tym 271 punktów za artykuły w pracach zbiorowych, 200 punktów za monografie. Podwójnie policzyła punkty za opublikowanie tej samej pozycji: *Mistrzostwo zawodowe nauczycieli wczesnej edukacji* z roku 2013 i 2016. Ze względu na zmianę punktacji za artykuły w czasopismach naukowych, w których dr Anna Szkolak-Stępień publikowała w roku 2020, podana przez nią punktacja nie jest aktualna bowiem pod koniec roku 2021 opublikowano nową listę czasopism, w których niektóre czasopisma otrzymały więcej punktów, dlatego trudno jest to obecnie zweryfikować. Na pewno dwa z podanych czasopism mają o 20 punktów więcej, jedno o 80.

Liczba publikacji

Dr Anna Szkolak-Stępień podaje, że jest autorką pięciu monografii, z tym, że dwie pozycje należy traktować jako wydanie wznowione.

1. *Mistrzostwo zawodowe nauczycieli wczesnej edukacji. Istota, treść, uwarunkowania*, Wydawnictwo Attyka, Kraków 2013.
2. *Kompendium kandydata na nauczyciela wczesnej edukacji*, Wydawnictwo Attyka, Kraków 2014.
3. *Mistrzostwo zawodowe nauczycieli wczesnej edukacji. Istota, treść, uwarunkowania (wydanie poprawione i rozszerzone)*, Wydawnictwo Attyka, Kraków 2016.
4. *Nauczyciele wczesnej edukacji wobec problemu diagnozowania specyficznych trudności w uczeniu się*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN, Kraków 2017.
5. *Wzorcowy nauczyciel wczesnej edukacji w narracjach matek. W kierunku teorii ugruntowanej*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego, Kraków 2020.

Habilitantka opublikowała też 41 artykułów naukowych w pracach zbiorowych. Informuje, że teksty były publikowane w języku polskim, rosyjskim, angielskim i niemieckim. W wykazie opublikowanych rozdziałów w monografiach naukowych większość tekstów jest w języku polskim, tylko cztery artykuły są w języku angielskim. W pozostałych językach opublikowała teksty wydane w czasopismach naukowych.

Informacje o publikacjach w najważniejszych czasopismach

Z wykazu opublikowanych artykułów w czasopismach naukowych wynika, że Habilitantka w swoim dorobku naukowym ma 33 teksty. Publikowała na łamach czasopism naukowych, znajdujących się na ministerialnej liście czasopism naukowych w latach 2009-2018 (9 tekstów w czasopiśmie „Pedagogika Przedszkolna i Wczesnoszkolna” po jednym tekście w czasopismach: „Studia Edukacyjne”, „Journal of Education Culture and Society”, „Rocznik Komisji Nauk Pedagogicznych”, „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis STUDIA AD DIDACTICAM BIOLOGIAEPERTINENTIA” oraz w latach 2019-2020 (ogółem trzy teksty w czasopismach: „Przedsiębiorstwo-Edukacja”, „Szkoła-Zawód-Praca” oraz „Multidisciplinary Journal of School Education. Ignatianum”).

Pozostałe artykuły zostały opublikowane w czasopismach, które nie znajdowały się na ministerialnej liście czasopism punktowanych są to na przykład teksty z 2019 i 2020 w „Pedagogice Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej”.

Wśród wymienionych artykułów kilka z nich ma charakter popularno-naukowy (według mojej oceny jest to 8 tekstów) i opublikowane były w czasopiśmie, które nie są czasopismami naukowymi.

Teksty wymienione w wykazie były opublikowane w języku polskim, kilka w języku angielskim i rosyjskim oraz jeden po niemiecku. Niektóre z nich były tekstami współautorskimi, ale trudno określić jaki był wkład Habilitantki w ich powstawanie, bowiem nie dołączyła oświadczeń.

Prace współautorskie

Dr Anna Szkolak-Stępień jest współredaktorką dwóch prac zbiorowych. Pierwszą z nich jest publikacja pt.: *Z zagadnień profesjonalizacji nauczycieli wczesnej edukacji w dobie zmian*, Wydawnictwo LIBRON, Kraków 2012, współredaktorką była prof. dr hab. Józefa Bałachowicz; drugą jest pozycja pt.: *Szanse i zagrożenia w edukacji elementarnej*, Wydawnictwo Attyka, Kraków 2014, wydana wspólnie z dr hab. Iwoną Czają-Chudybą, prof. UP i dr Beatą Sufą. Brak oświadczeń o procentowym udziale w pracach. Pozycje tych nie przesłano do oceny.

Ocena wkładu

Oprócz ocenionych przeze mnie dwóch monografii: *Mistrzostwo zawodowe nauczycieli wczesnej edukacji* i *Wzorcowy Nauczyciel wczesnej edukacji w narracjach matek*, do oceny dorobku naukowego Habilitantka przesłała książkę pt.: *Nauczyciele wczesnej edukacji wobec problemu diagnozowania specyficznych trudności w uczeniu się*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN, Kraków 2017. Tematyka zaprezentowana w monografii jest kontynuacją zainteresowań badawczych Pani Doktor na temat kompetencji nauczycieli. W tej pozycji skupia się na zbadaniu kompetencji diagnostycznych. W części teoretycznej omawia jedną z wybranych specyficznych trudności w uczeniu się, jakim jest dyskalkulia. W części empirycznej prezentuje wyniki badań ilościowych. Pozycja jest poszerzeniem wcześniejszych badań i stanowi wkład naukowy w rozwój pedagogiki.

W przesłanych materiałach „Wybrany dorobek naukowy lata 2011-2021” znajdują się artykuły opublikowane w pracach zbiorowych, jak i w czasopiśmie naukowych. Dołączone zostały teksty, których nie ma w wykazie: *Styl wychowawczy nauczyciela wczesnej edukacji w narracjach matek*, [w:] *W kręgu antyautorytarnej pedagogii Benjamina Spocka. Współczesne głosy, echa i aplikacje*, red. K. Dormus, M. Głazewski, Prace Monograficzne UP, Kraków 2021 oraz *Samoświadomość nauczycieli wczesnej edukacji w kontekście diagnozowania dyskalkulii*

rozwojowej, „e-Mentor” 2021, nr(89). Artykułów tych nie biorę pod uwagę jako istotny wkład naukowy, bowiem są to fragmenty pozycji, które już oceniłam. Są powtórzeniem treści opublikowanych w monografiach. Autorka w przypisach podaje, że są to fragmenty opublikowanych raportów z badań.

Analizując pozostałe teksty stwierdzam, że tylko niektóre poruszają nowe zagadnienia lub poszerzają te publikowane w dwóch głównych monografiach. Jednym z nich jest artykuł: *Przedsiębiorczy nauczyciel wczesnej edukacji – raport z badań*, „Przedsiębiorstwo-Edukacja”, nr 16 (2)/2020, ISSN 2083-3296, DOI: 10.24917/20833296.162.X, s. 249-258A. Jest to kontynuacja badań na temat kompetencji nauczycieli, w tym przypadku kompetencji przedsiębiorczych. Zagadnienie jest ważne i aktualne. Należy je też brać pod uwagę w procesie kształcenia przyszłych nauczycieli. Innym tekstem jest: *Maternal reconstruction of the personality of a portuguese early childhood education teacher – the emergence of grounded theory (résumé from my own research)*, „Szkoła-Zawód- Praca”, nr 20/2020, ISSN 2082-6087, DOI 10.34767/SZP.2020.02.12, s. 177-193, w którym Habilitantka przeprowadza podobne badania do tych z dysertacji habilitacyjnej, ale w Portugalii. W artykule: *Praca z podręcznikiem priorytetowym elementem kompetencji pragmatycznych nauczycieli wczesnej edukacji*, [w:] *Wizja świata – wizja dziecka w przestrzeni podręczników do edukacji wczesnoszkolnej*, I. Czaja-Chudyba, B. Pawlak, J. Vaškevič-Buś (red.), Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN, Kraków 2017, poszerza kwestię kompetencji pragmatycznych, o których pisze również w monografii *Mistrzostwo zawodowe nauczycieli wczesnej edukacji* tym razem koncentrując się na pracy z podręcznikiem. Rozwija w ten sposób aspekt dydaktyczny. W pozostałych tekstach porusza też zagadnienia dotyczące: edukacji włączającej, międzykulturowej, twórczości nauczyciela i dziecka, innowacyjności, kształcenia nauczyciela, wypalenia zawodowego, dobrych praktyk w nauczaniu języka angielskiego, tutoring, inteligencji wielorakiej, współpracy z nauczycielami i rodzicami i inne. Wszystkie te kwestie łączą główny przedmiot badań jakim jest osoba nauczyciela i jego kompetencje.

Wszystkie teksty mieszczą się w obszarze badań, które wskazała w Autoreferacie dr Anna Szkolak-Stępień. Do oceny dorobku naukowego i jej wkładu rozwoju pedagogiki nie biorę pod uwagę artykułów, których treści pokrywają się z tymi zaprezentowanymi w monografiach. Uważam, że te teksty należy traktować jako upowszechnianie wyników badań. Jak wskazałam wyżej, Habilitantka opublikowała również artykuły poszerzające wcześniejsze badania, dlatego pozytywnie oceniam jej dorobek naukowy i wkład rozwój dyscypliny pedagogika.

Aktywność naukowa

Dr Anna Szkolak-Stępień aktywnie uczestniczyła w konferencjach naukowych (55 konferencji), jest też uczestnikiem spotkań seminaryjno-warsztatowych dedykowanym metodologii teorii ugruntowanej.

Ponadto jest członkiem Europejskiego Stowarzyszenia Dialogu Edukacyjnego. Brała udział w spotkaniach w ramach projektu „Opracowanie modelowych programów kształcenia nauczycieli”, realizowanego w ramach III osi priorytetowej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja. Propozycje wypracowane w tym projekcie zostały zaprezentowane we wnioskach w dysertacji habilitacyjnej.

Od roku 2013 jest członkiem Rady Redakcyjnej oraz sekretarzem Redakcji czasopisma Instytutu Pedagogiki Przedszkolnej i Szkolnej „Pedagogika Przedszkolna i Wczesnoszkolna”, co tłumaczy dużą liczbę publikacji na łamach tego czasopisma. Również w ramach pracy w zespole redakcyjnym „PPIW” nawiązała współpracę międzynarodową z członkami Rady Naukowej.

Brała czynny udział w międzynarodowych konferencjach (między innymi w Słowacji, Czechach i Ukrainie). Odebrała też staż zagraniczny w ośrodku naukowym/akademickim w ramach wizyty studyjnej programu Erasmus Teaching Mobility, Instituto Politécnico de Bragança Portugal, 14- 18.05.2018, subject field: *Excellent teacher - creative teacher*, The Sending Institution - Pedagogical University of Cracow.

Osiągnięcia dydaktyczne, organizacyjne i popularyzujące naukę

Habilitantka prowadzi wykłady i ćwiczenia ze studentami, przygotowującymi się do wykonywania zawodu nauczyciela przedszkola i klas I-III. Publikuje artykuły dotyczące zagadnień dydaktycznych (na łamach czasopism popularno-naukowych). Jest wysoko oceniana przez studentów. Doksztalca się z zakresu dydaktyki poprzez udział w kursach realizowanych przez UP w Krakowie i Akademię Humanistyczno-Ekonomiczną w Łodzi. Działalność dydaktyczną oceniam pozytywnie.

Dr Anna Szkolak-Stępień brała udział w 13 projektach jako autor, trener, koordynator, członek zespołu projektowego czy wykonawca. Kilka z nich było finansowanych z badań statutowych, a ich efektem były publikacje monografii, raportów z badań, programy autorskie, kursy e-learningowe i inne. Niektóre projekty były finansowane ze środków unijnych, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Wydziału Pedagogicznego Uniwersytetu

Pedagogicznego w Krakowie oraz Małopolskiego Kuratorium Oświaty, ale także z NCBiR w ramach projektów PO WER. W związku z tym można wnioskować, że dr Anna Szkolak-Stępień posiada również kompetencje w zakresie organizacji i realizacji projektów, a także pozyskiwania środków finansowych na działalność naukową i dydaktyczną. W większości efektem tych projektów były programy nauczania i kursów, narzędzia diagnostyczne oraz publikacje.

W ramach aktywności organizacyjnej Habilitantka podała, że była członkiem Komitetu Naukowego dwóch konferencji. Była też ekspertem Europejskiego Forum Nowych Technologii i Innowacji w Edukacji, kierownikiem studiów podyplomowych Pedagogika Przedszkolna i Wczesnoszkolna, w latach 2011 – 2020. Również aktywnie włączała się w działalność na rzecz środowiska zewnętrznego. Pełni funkcję promotora pomocniczego w dwóch przewodach doktorskich. Organizuje i przeprowadza wykłady szkoleniowe dla studentów i rodziców. Recenzowała artykuły w kilku czasopismach naukowych i współpracuje z czasopismem „Nowe Horyzonty Edukacji”. Jej praca naukowa, dydaktyczna i organizacyjna została kilka razy nagrodzona.

Pozytywnie oceniam jej działalność popularyzatorską, dydaktyczną i organizacyjną.

Konkluzja

Biorąc pod uwagę pozytywną ocenę osiągnięcia naukowego (monografia) oraz pozostałego dorobku naukowego, a także szerokie doświadczenie dydaktyczne, badawcze i organizacyjne stwierdzam, że w mojej ocenie dr Anna Szkolak-Stępień spełnia ustawowe wymogi stawiane kandydatom do stopnia naukowego doktora habilitowanego (art. 221 ust. 14 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668 z późn. zm.).

Wnioskuje o dopuszczenie Pani dr Anny Szkolak-Stępień do dalszych etapów, zmierzających do nadania stopnia habilitowanego.

Z poważaniem,

dr hab. Barbara Surma, prof. AIK

